

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра іноземної філології і перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

—
д. філол. н., професор Шинкарук В.
Д.

«__» _____ 2015 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
іноземної філології і перекладу

Протокол № ____ ^{Додаток 1} Від

«__» _____ 2015 р.

Завідувач кафедри

д. пед. н., професор Амеліна С.М.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ПОРІВНЯЛЬНА ЛЕКСИКОЛОГІЯ ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ
(НІМЕЦЬКОЇ) І УКРАЇНСЬКОЇ МОВ”**

Напрямок підготовки: 6.020303 «Філологія»

Спеціальність:

Спеціалізація

Факультет: гуманітарно-педагогічний

Розробники: Максимчук В.С.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Порівняльна лексикологія основної іноземної (німецької) і української мов

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	Бакалавр	
Напрямок підготовки	6.020303 «Філологія»	
Спеціальність		
Спеціалізація		
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	3	
Семестр	6	
Лекційні заняття	15	
Практичні, семінарські заняття	15	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомити студентів з основними етапами розвитку німецької мови з моменту її виникнення, закріпити знання, набуті студентами на попередніх курсах, а саме на лекціях та семінарських заняттях з теоретичної граматики, теоретичної фонетики, лексикології, країнознавства, оперуючи знаннями з вищезгаданих теоретичних дисциплін, допомогти майбутньому педагогу визначити витоки німецької мови, зрозуміти зміни у фонологічній системі, граматичній будові та лексичному складі, що відбулися в німецькій мові у кожний період її розвитку, ознайомити студентів з методами дослідження, сформувані навички, які будуть використані у подальшій практичній діяльності.

Мета курсу:

- ознайомити студентів з теоретичними основами лексикології і лексикографії;
- розвивати і удосконалювати навички практичного використання мовних одиниць у комунікативному процесі;
- формувати лексичні вміння та навички.

Завдання курсу:

методичні: вивчення словникового фонду мови у діахронічному та синхронічному аспектах; ознайомлення студентів з лексикою та

фразеологією німецької мови як сукупністю слів, словотворчих елементів, фразеологічних моделей, які складають цілісну систему; вивчення словникового фонду мови з точки зору структури та семантики;

пізнавальні: вивчення студентами словникового фонду мови в культурологічному аспекті; усвідомлення студентами суті мовних явищ іншої системи мови; вміння працювати з науковою літературою, вміння обробляти фактичний матеріал, тощо;

практичні: розвиток та удосконалення навичок практичного використання словникового та фразеологічного складу мови; Вміння робити лексичний аналіз тексту (виявлення та розпізнавання словотворчих моделей німецької мови, семантичний аналіз словникового фонду мови).

Вимоги до знань і вмінь студентів, набутих внаслідок вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни допомагає студентам оволодіти теоретичними і практичними засадами предмету, більш глибоко сприймати і аналізувати матеріал різних стилів і адекватно його перекладати, сприяє розширенню світогляду, розвитку ерудиції та професіоналізму, заохочує до самостійного мислення, творчості.

За підсумками вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- походження основного словникового фонду німецької мови, трансформування німецької мови з латинської;
- сучасний стан розвитку словникового складу німецької мови, правила утворення німецьких слів, закони словотворення та шляхи збагачення словникового складу німецької мови;
- словниковий склад німецької мови з точки зору семантики, словотворення та запозичення, утворення фразеологічних виразів.

За підсумками вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- аналізувати та узагальнювати найбільш важливі та актуальні явища в словниковому складі німецької мови;
- застосовувати на практиці метод порівняння лексичних явищ німецької та рідної мови;
- робити історико-етимологічний, лексичний та соціолінгвістичний аналіз із урахуванням набутих теоретичних знань з лексикології;
- уміти застосовувати найбільш ефективні методи аналізу лексичного та фразеологічного матеріалу;
- уміти розкривати семантичну структуру лексичних та фразеологічних одиниць з урахуванням їх прямих та переносних значень.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Wege der Entwicklung des Wortbestandes der deutschen Sprache													
Тема 1. Lexikologie als Wissenschaft und als Lehrfach.	11	2	2			7							
Тема 2. Das Wort im lexikalisch-semantischen System. Synchronie und Diachronie bei der Betrachtung des Wortbestandes	12	2	2			8							
Тема 3. Wortschatzerweiterung durch Übernahme aus anderen Sprachsystemen (Entlehnung).	11	2	2			7							
Тема 4. Historische Gliederung des deutschen Wortschatzes. Semantische Gliederung des deutschen Wortschatzes.	11	1	2			8							
Разом за змістовим модулем 1	45	7	8			30							
Змістовий модуль 2. . Charakteristik des deutschen Wortschatzes													
Тема 1. Wortbildung als einer der produktivsten Wege der Wortschatzbedeutung.	11	2	2			7							
Тема 2. Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache.	12	2	2			8							
Тема 3. Die soziale und territoriale Gliederung des deutschen Wortschatzes (Sonderlexik).	11	2	2			7							
Тема 4. Historische Gliederung des deutschen Wortschatzes.	11	2	1			8							
Разом за змістовим модулем 2	45	8	7			30							
Усього годин	90	15	15			7							

4. Теми семінарських занять планом не передбачено

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Lexikologie als Wissenschaft und als Lehrfach.	2
2	Das Wort im lexikalisch-semantischen System. Synchronie und Diachronie bei der Betrachtung des Wortbestandes	2
3	Wortschatzerweiterung durch Übernahme aus anderen Sprachsystemen (Entlehnung).	2
4	Historische Gliederung des deutschen Wortschatzes. Semantische Gliederung des deutschen Wortschatzes.	2
5	Wortbildung als einer der produktivsten Wege der Wortschatzbedeutung.	2
6	Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache.	2
7	Die soziale und territoriale Gliederung des deutschen Wortschatzes (Sonderlexik).	2
8	Historische Gliederung des deutschen Wortschatzes.	1

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Testaufgabe 1

- Welche Wörter können in erster Linie als autosemantisch bezeichnet werden?
a) Hilfsverben b) Substantive c) Präpositionen
- Was besteht aus den Semen?
a) Semem b) Morphem c) Phonem
- Welches Wort enthält konnotatives Sem?
a) Gesicht b) Lehrer c) Fresse
- Beim Wort „Tisch“ ist das kategorial-semantische Sem ... zu finden.
a) der Prozuesualität b) der Gegendständlichkeit c) der Merkmalhaftigkeit
- Im Satz „Diese Frau ist eine giftige Schlange“ ist das Wort „Schlange“ in ...Bedeutung gebraucht.
a) eigentlicher b) direkter c) übertragener
- Das Wort „Lehrerzimmer“ weist die ... Motivation auf.
a) etymologische b) wortbildende c) phonetisch-phonemische
- Welche Funktion des Wortes kann als „Speicherung- und Erkenntnisfunktion“ bezeichnet werden?
a) kommunikative b) nominative c) kognitive

8. Semasiologie beschäftigt sich mit
 a) der Wortbedeutung b) dem Benennungsverfahren c) festen Wortkomplexen
9. Welche Teildisziplin befasst sich mit den festen Wortverbindungen?
 a) Semasiologie b) Phraseologie c) Onomasiologie
10. Welche sprachliche Einheit kann als bilateral bezeichnet werden?
 a) das Wort b) das Phonem c) das Sem
11. Was wird unter innerer Form verstanden?
 a) Lexem b) Semem c) Motivation
12. Im Sprachsystem wird das Wort als ... Zeichen betrachtet.
 a) relatives b) aktuelles c) virtuelles
13. Was wird als das kleinste Bedeutungselement der Wortbedeutung definiert?
 a) Phonem b) Sem c) Semem
14. Welche Bedeutung repräsentiert eine bestimmte Erscheinung der objektiven Wirklichkeit?
 a) signifikative b) konnotative c) denotative
15. Was ist kein bilaterales sprachliches Zeichen?
 a) Wort b) Morphem c) Phonem
16. Als Hauptbedeutung des polysemen Wortes "Schlange" gilt
 a) die Schlange (lange Reihe wartender Menschen)
 b) die Schlange (Schuppenkriechtier)
 c) die Schlange (falsche, hinterhältige Frau)
17. Die Wörter der Erbe und das Erbe sind:
 a) Homophormen
 b) Homonyme mit lautlichem Zusammenfall
 c) Homonyme mit gleicher Etymologie
18. Die Wörter das Lied und das Lid gehören zu den
 a) Homographen
 b) eigentlichen Homonymen
 c) Homophonen
19. Die Wörter der Laut und laut bezeichnet man als
 a) Homophone b) Homographe c) Homophormen
20. Die Wörter der Aug'ust (месяц) und August (имя собственное) sind
 a) eigentliche Homonyme
 b) Homographe
 c) Homophone
21. Welcher Terminus ist als parallele Bezeichnung des Terminus „Motivation“ anerkannt?
 a) Semasiologie b) Wortbedeutung c) innere Form
22. Welche Termini bezeichnen den gleichen Begriff?

- a) Sem und Semem
- b) Onomasiologie und Semasiologie
- c) Etymon und Urbedeutung

23. Welches Wort weist unverdunkelte Motiviertheit auf?

- a) Tischler
- b) Fenster
- c) Mutter

24. Welches Wort weist verdunkelte Motiviertheit auf?

- a) Lehrer
- b) Flieger
- c) Feder

25. Bei welchem Wort ist die innere Form nicht zu bestimmen?

- a) Arbeitszimmer
- b) Freiheit
- c) Mond

26. Das Wort „Obus“ kann als ... betrachtet werden.

- a) Schwanzwort
- b) Kopfwort
- c) Klammerwort

27. Die Wörter „NATO“ und „UNO“ gehören zu den

- a) Silbenwörtern
- b) Initialwörtern
- c) Klammerwörtern

28. Das Wort „S-Bahn“ gehört zu den

- a) Silbenwörtern
- b) Kopfwörtern
- c) Initial-Vollwörtern

29. Das Wort „Pelzwerk“ enthält

- a) ein Halbsuffix
- b) eine frequente Komponente
- c) ein Halbpräfix

30. Das Wort „fröhlich“ gehört zu den

- a) Zusammenbildungen
- b) Ableitungen
- c) Wurzelwörtern

8. **Методи навчання.**

Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний (лекція, бесіда).

9. **Форми контролю.**

Усне опитування, тестовий контроль.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол № 6 з табл. 1.

Оцінка національн	Оцінка	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 -100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	B	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73

	E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО — потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота	01-34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R**дис (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R**нр (до 70 балів): **R** дис = **R** нр + **R** ат*

11. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни;
2. Конспект лекцій з дисципліни;
3. Комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт;
4. Тестові завдання для підсумкового контролю знань студентів.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Oguy Ö.D. Lexikologie der deutschen Sprache. - Winnyts'a: Nowa knyha, 2003.
2. О.Д.Огуй. Лексикологія німецької мови. Вінниця, 2003
3. Hinka V.L. Lexikologie der deutschen Sprache. Ternopil, 2005.

Додаткова:

4. И.И.Чернышева. Фразеология современного немецкого языка. М., 1970
5. А.Д.Райхштейн. Сопоставительная фразеология немецкого и русского языков. М., 1980
6. Бережан С.Г. Семантическая эквивалентность лексических единиц. Кишинев, 1973.
7. Брагина А.А. Синонимы в литературном языке. - М.: Наука, 1986. - 128 с.
8. Иванова В.А. Антонимия в системе языка. – Кишинев: Штиинца, 1982. - 164 с.
9. Ивлева Г.Г. Семантические особенности слов в немецком языке. — М.: Высш.шк., 1978. - 104 с.
- 10.Ивлева ГХ. Тенденции развития слова и словарного состава (на мат.нем.яз.). – М.:Наука,1986, -136с.
- 11.Левицкий В.В. Синонимы в языке и речи //Иностр. языки в шк.,1969. -№1. – С. 16-20.
- 12.Постникова С.В. Синонимы в немецком языке и основные приемы их активизации,-М.:Высш.шк., 1984. -112 с.
- 13.Шевелева Л.В. Лексикология современного немецкого Курс

лекцій. - М.:Высш.шк..2004. -240 с,

14.Яцковская Г.В. Противоположные значения в семантике одного слова // Вопросы лексики, грамматики и фонетики немецкого языка. Сб. тр, МГПИ им. Ленина. - М., 1974. - С. 193-200.

15.Bulitta, Erich u. Hildegard. Das Krüger Lexikon der Synonyme. - Krüger Verlag. - 1008 S.

16.Deutsche Sprache. Kleine Enzyklopädie. - Leipzig: VEB Bibliographisches Institut, 1983. 724 S.

17. Görner H., Kempke G. Wörterbuch der Synonyme. Dtv 32515.

18. Iskos A., Lenkova A. Deutsche Lexikologie. - М., 1971.

19. Kotorova E.G. Die lexikalische Antonymie im Russischen und im Deutschen in kontrastiver Sicht://Das Wort. Germanistisches Jahrbuch 1995. - S. 135-141.

20. Kühn Ingrid. Lexikologie. Eine Einführung. - Max Niemeyer Verlag Tübingen, 1994

21. Kurz, Michael Das Econ Wörterbuch der Synonyme. - Econ & List, 21339

22. Müller Wolfgang. Das Gegenwart-Wörterbuch.

23. Neues Großes Wörterbuch Synonyme. - Trautwein Wörterbuch Edition,

24. Peltzer K., Normann R. Das treffende Wort. - 24 Aufl. - Ott Verlag, 1996.

25. Schippan Thea. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache, - Max Niemeyer Verlag:1996.

26. Schmidt Wilhelm. Deutsche Sprachkunde. - Berlin: Volk und Wissen, 1978.

27. Stepanowa M.D.,Cernyseva I.I. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. - М. 1986.

28. M.D.Stepanova. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. М., 1985

29.Th.Schippen. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. L., 1984

30.V.Schmidt. Deutsche Sprachkunde. L., 1970

15. Інформаційні ресурси

1. <http://filolog.pl.ua/mater-ali-dlya-student-v/stor-ya-n-metsko-movi-lekts.html>
2. www.sprachgeschichte.ag.vu/
3. www.stefanjacob.de/.../Sprachgeschichte.ht
4. www.libreriauniversitaria.it/deutsche-sprach
5. www.linse.uni-due.de/.../sprachgeschichte/
6. www.wissen.de/.../grundzuege-der-entwickl